

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Ενιαίος
Φορέας
Κοινωνικής
Ασφάλισης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
Αθήνα, 18 . 10 . 2017

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Πληροφορίες: Μ. Πολυχρονοπούλου
Τηλέφωνο: 210 3666322, 210 3729661
Ταχ. Διεύθυνση: Ακαδημίας 22, 106 71
Fax: 210 3666010
Email: d.sintaxon@efka.gov.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ.: 37

Αρ. Πρωτ.
Σ22/3

ΠΡΟΣ:
Τους αποδέκτες Πίνακα Α'

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
Κάνιγγος 29, Τ.Κ. 10110 Αθήνα
2. Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.
Δ/νση Λειτουργίας & Υποστήριξης
Εφαρμογών
Υποδ/νση Υποστήριξης Πελατών
Λαγουμιτζή 40, Τ.Κ. 11745 Αθήνα
3. Υποομάδα Έργου Συντάξεων ΕΦΚΑ
Πατησίων 12, Τ.Κ. 10672 Αθήνα

Θ Ε Μ Α: « Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 19 του Ν. 4387/2016, που αφορά θέματα Διαδοχικής Ασφάλισης».

Σας κοινοποιούμε προς γνώση και εφαρμογή τις διατάξεις του άρθρου 19 του Ν.4387/2016 (ΦΕΚ 85 Α'), «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις», διαβιβάζοντας παράλληλα το με αρ. πρωτ.Φ.1500/οικ.1681/119/19.9.2017 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΑΔΑ: 7Φ3Ζ465Θ1Ω-Κ63), που αναφέρεται στην ερμηνεία των διατάξεων αυτών.

Με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Ν.4387/2016 ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην αντιμετώπιση των συνταξιοδοτικών περιπτώσεων ασφαλισμένων με χρόνο διαδοχικής

ασφάλισης στους ενταχθέντες φορείς στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) και το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.)

Έχοντας υπόψη τις οδηγίες αυτές, **επισημαίνουμε τα κυριότερα σημεία και εξειδικεύουμε περαιτέρω τα θέματα που αφορούν τις υπηρεσίες του Ε.Φ.Κ.Α.**

A. Γενικές Αρχές

1. Όπως είναι γνωστό, με τις διατάξεις του Ν.4387/2016 συστάθηκε ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) ως Ν.Π.Δ.Δ. το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με έναρξη λειτουργίας του την 1/1/2017, στον οποίο εντάσσονται αυτοδικαία οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης και ο Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτών.

2. Οι γενικές αρχές των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης του Ν.Δ.4202/1961, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, θεοπίστηκαν για την προστασία - περιφρούρηση - διατήρηση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων, καθώς και τη διευκόλυνση των ασφαλισμένων που υποχρεώνονταν να αλλάξουν επαγγελματική κατεύθυνση βελτιώνοντας σταδιακά το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο και αίροντας όποια εμπόδια υπήρχαν για την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων αυτών από όλους τους δικαιούχους ασφαλισμένους.

Οι αρχές αυτές διατηρούνται για τα πρόσωπα με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης εντός του Ε.Φ.Κ.Α. και ως εκ τούτου εξακολουθούν να ισχύουν διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης μεταξύ Ε.Φ.Κ.Α. και φορέων που παρέμειναν εκτός (ΤΣΠ-ΤτΕ) για την εφαρμογή των οποίων θα σας δοθούν οδηγίες με νεότερο έγγραφο, καθώς και μεταξύ Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης ή άλλων φορέων επικουρικής ασφάλισης.

3. Από την έναρξη λειτουργίας του Ε.Φ.Κ.Α. και την εφαρμογή των διατάξεων του κοινοποιούμενου άρθρου παύει να ισχύει κάθε αντίθετη διάταξη που αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης στους ενταχθέντες φορείς.

B. Επιλογή διαδοχικού χρόνου ασφάλισης (παρ.6 εδάφιο α' άρθρο 19 του Ν.4387/2016)

Ως γνωστόν, η εφαρμογή των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης δεν είναι υποχρεωτική για τους χρόνους που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31/12/2016.

Με τις ανωτέρω διατάξεις **εξακολουθεί να παρέχεται η δυνατότητα στον ασφαλισμένο να επλέξει το συνυπολογισμό ή μη του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης που έχει διανύσει σε κάποιον από τους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι μετά την 1/1/2017 δεν ασφαλιζεται στον Ε.Φ.Κ.Α. για δραστηριότητα που υπάγεται στην ασφάλιση του αντίστοιχου πρώην φορέα του οποίου δεν επιθυμεί την προσμέτρηση χρόνου του, και δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση μόνο μέρους του χρόνου που διανύθηκε στην ασφάλιση του κάθε εντασσομένου φορέα.**

Από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου είναι σαφές ότι τα ανωτέρω ισχύουν για τους φορείς με την υφιστάμενη μορφή που έχουν κατά την ένταξή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. (π.χ. για τον τ.Ο.Α.Ε.Ε. ως έχει και όχι για τους πρώην φορείς Τ.Ε.Β.Ε, Τ.Α.Ε., Τ.Σ.Α.).

Παράδειγμα: Ασφαλισμένος που έχει χρόνο ασφάλισης στο πρώην Ν.Α.Τ. το έτος 1980 (3 μήνες) καθώς και στον τ.Ο.Α.Ε.Ε. και τ.Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. δύναται να επιλέξει να μη συνυπολογίσει τον χρόνο του τ.Ν.Α.Τ. στην αίτησή του για συνταξιοδότηση που θα υποβάλλει στον Ε.Φ.Κ.Α..

Εάν, όμως, έχει διανύσει και χρόνο ως ναυτικός μετά την 1/1/2017 ασφαλιστέο στον Ε.Φ.Κ.Α. (π.χ. 2 μήνες), δεν δύναται να αποποιηθεί το χρόνο αυτό (των 3 μηνών του έτους 1980) αλλά πρέπει να συνυπολογιστεί όλος ο χρόνος που διένυσε ως ναυτικός πριν και μετά την 1/1/2017.

Ως εκ τούτου, **δεν δύναται να γίνει αποποίηση χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί μετά την 1/1/2017 στον Ε.Φ.Κ.Α..**

Γ. Παράλληλος χρόνος ασφάλισης (παρ.6 εδάφιο β' άρθρο 19 του Ν.4387/2016)

Στις περιπτώσεις που **έχει διανυθεί παράλληλος χρόνος ασφάλισης** σε περισσότερους του ενός ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς πριν από την ένταξή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. **ο ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει, για το παράλληλο αυτό διάστημα, το χρόνο ασφάλισης που επιθυμεί να συνυπολογίσει** σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης.

Για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης **ο οποίος δεν συνυπολογίζεται** σύμφωνα με τα ανωτέρω, **εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 17 και 36 του Ν.4387/2016** για την εφαρμογή των οποίων θα ακολουθήσουν οδηγίες σε νεώτερο έγγραφο.

Για τον διαδοχικά ασφαλισμένο που κατά τη λήξη **της υποχρεωτικής ασφάλισής του μετά την 1/1/2017 προκύπτει πολλαπλή δραστηριότητα** και κατά συνέπεια παράλληλη ασφάλιση **δύναται να επιλέξει τις προϋποθέσεις του ενταχθέντα φορέα με τις οποίες επιθυμεί να συνταξιοδοτηθεί τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ.1 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016.**

Παράδειγμα: Διαδοχικά ασφαλισμένος στο τ.Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. έως 2015 και ασφαλισμένος από 2015 έως 2019 παράλληλα στο τ.Ε.Τ.Α.Α. (τ.Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και Δημόσιο. Η λήξη της υποχρεωτικής ασφάλισής του τον βρίσκει μετά την 1/1/2017 σε καθεστώς παράλληλης ασφάλισης.

Ο εν λόγω διαδοχικά ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει τις ευνοϊκότερες προϋποθέσεις με τις οποίες θα συνταξιοδοτηθεί τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2017, το δε ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης θα υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των εισφορών που έχουν καταβληθεί κατά την κρίσιμη περίοδο.

Δ. Κρίση συνταξιοδοτικού δικαιώματος από τον Ε.Φ.Κ.Α.
Αρμοδιότητα
(παρ.1 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016)

Με την ενοποίηση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και τη δημιουργία του Ε.Φ.Κ.Α. απλοποιείται σταδιακά η διαδικασία έκδοσης των συνταξιοδοτικών αποφάσεων με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης.

Η έκδοση-οριστικοποίηση συνταξιοδοτικών αποφάσεων διενεργείται πλέον από την Κεντρική Υπηρεσία Απονομής Συντάξεων.

Ως αποτέλεσμα, **απλουστεύεται η διαδικασία εξέτασης-έκδοσης των συνταξιοδοτικών αιτημάτων και μειώνεται ο χρόνος έκδοσης των συντάξεων** καθώς καταργείται η διαβίβαση απορριπτικών αποφάσεων μεταξύ των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων.

Με τις ανωτέρω διατάξεις **διατηρούνται οι προϋποθέσεις καθορισμού "αρμόδιου φορέα"** όσον αφορά την κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, όπως ίσχυε με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.3863/2010 και πλέον **ο ΕΦΚΑ χορηγεί σύνταξη, εφόσον με όλους τους χρόνους των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων ο ασφαλισμένος πληροί τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του αρμόδιου ενταχθέντα φορέα.**

Αναλυτικά διακρίνουμε τα εξής :

Κρίση με τις διατάξεις της νομοθεσίας του τελευταίου ενταχθέντα φορέα σε Α' φάση

Το αίτημα ασφαλισμένου ή μελών της οικογένειάς του, που ζητούν την εφαρμογή των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης **κρίνεται αρχικά με τις διατάξεις της νομοθεσίας του τελευταίου ενταχθέντα στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα.**

Για να χορηγήσει σύνταξη ο **Ε.Φ.Κ.Α.** πρέπει **στην ασφάλιση του τελευταίου ενταχθέντα φορέα:**

1. Να πραγματοποιήθηκαν πέντε (5) έτη ή χίλιες πεντακόσιες (1.500) ημέρες εργασίας, εκ των οποίων είκοσι 20 μήνες ή 500 ημέρες αντίστοιχα κατά την τελευταία πενταετία πριν τη διακοπή της απασχόλησης ή την υποβολή της αίτησης **για κρίση του δικαιώματος σύνταξης λόγω γήρατος.**

Για κρίση του δικαιώματος σύνταξης λόγω αναπηρίας ή θανάτου,

να πραγματοποιήθηκαν σαράντα (40) μήνες ή χίλιες (1.000) ημέρες εργασίας εκ των οποίων δώδεκα (12) μήνες ή 300 ημέρες αντίστοιχα κατά την τελευταία πενταετία πριν τη διακοπή της απασχόλησης ή την υποβολή της αίτησης και

2. να πληρούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας του τελευταίου ενταχθέντα φορέα με ολόκληρο το χρόνο της διαδοχικής ασφάλισης.

Κρίση με τις διατάξεις της νομοθεσίας του προηγούμενου ενταχθέντα φορέα

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν πραγματοποίησε τον αριθμό ημερών εργασίας που αναφέρεται παραπάνω (δηλαδή 1.500 ημέρες, από τις οποίες 500 την τελευταία 5ετία για το γήρας, 1.000 ημέρες από τις οποίες 300 την τελευταία 5ετία για αναπηρία και θάνατο) ή τις έχει πραγματοποιήσει αλλά, δεν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτεί η νομοθεσία του

τελευταίου ενταχθέντα φορέα, τότε κρίνεται το αίτημά του ή των μελών της οικογένειάς του από τον ενταχθέντα φορέα στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποίησε τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης, εκτός από τον τελευταίο.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να κριθεί η αίτηση από τον ενταχθέντα φορέα με τις περισσότερες ημέρες εργασίας ή έτη ασφάλισης μετά την κρίση από τον τελευταίο ενταχθέντα φορέα, είναι :

- Ο ασφαλισμένος που ζητά να συνταξιοδοτηθεί λόγω γήρατος να έχει συμπληρώσει ένα από τα όρια ηλικίας που προβλέπει η νομοθεσία του τελευταίου ενταχθέντα φορέα.
- Ο ασφαλισμένος που ζητά να συνταξιοδοτηθεί λόγω αναπηρίας να έχει κριθεί ανάπηρος με το ποσοστό αναπηρίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία του τελευταίου ενταχθέντα φορέα .
- Για τη συνταξιοδότηση λόγω θανάτου των μελών της οικογένειας του ασφαλισμένου δεν απαιτείται καμία προϋπόθεση.

Για να δικαιωθεί ο ασφαλισμένος ή τα μέλη της οικογένειάς του από τον Ε.Φ.Κ.Α. με τις διατάξεις της νομοθεσίας του ενταχθέντα φορέα στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποίησε τον περισσότερο χρόνο (στον οποίο δεν συμπεριλαμβάνεται ο τελευταίος), πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις της νομοθεσίας του με ολόκληρο το χρόνο της διαδοχικής ασφάλισης.

Κρίση με τις διατάξεις της νομοθεσίας των προηγούμενων ενταχθέντων φορέων κατά φθίνουσα σειρά αριθμού ημερών εργασίας

Αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας του ενταχθέντα φορέα στην ασφάλιση του οποίου πραγματοποιήθηκαν οι περισσότερες ημέρες εργασίας ή έτη ασφάλισης, τότε η αίτηση κρίνεται από τους άλλους **ενταχθέντες φορείς** που ασφαλίστηκαν **κατά φθίνουσα σειρά αριθμού ημερών εργασίας** εκτός από τον τελευταίο. **Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις της νομοθεσίας τους με ολόκληρο το χρόνο της διαδοχικής ασφάλισης, τότε χορηγείται η αιτούμενη σύνταξη από τον Ε.Φ.Κ.Α.**

Επισημαίνουμε ότι για να κριθεί η αίτηση του ασφαλισμένου με τις διατάξεις της νομοθεσίας του επόμενου κατά φθίνουσα σειρά αριθμού ημερών εργασίας ενταχθέντα φορέα, μετά την κρίση από τον ενταχθέντα φορέα με τις περισσότερες ημέρες εργασίας δεν είναι απαραίτητο ο ασφαλισμένος να έχει συμπληρώσει ένα από τα όρια ηλικίας που προβλέπονται από την νομοθεσία του ή να έχει κριθεί ανάπηρος με το ποσοστό αναπηρίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία του, διότι η προϋπόθεση αυτή απαιτείται να υπάρχει μόνο στον τελευταίο ενταχθέντα φορέα.

Κρίση με τις διατάξεις της νομοθεσίας του τελευταίου ενταχθέντα φορέα σε Β' φάση

Αν τελικά δεν συγκεντρώνει ο ασφαλισμένος τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που προβλέπει η νομοθεσία όλων των ενταχθέντων φορέων που ασφαλίστηκε πριν από τον τελευταίο, **τότε καθίσταται αρμόδιος και πάλι ο τελευταίος ενταχθείς φορέας εφόσον ο ασφαλισμένος πραγματοποίησε στην ασφάλιση του:**

- 1.000 ημέρες εργασίας ή σαράντα (40) μήνες ασφάλισης, από τις οποίες 300 ημέρες εργασίας ή δώδεκα (12) μήνες ασφάλισης αντιστοίχα, την τελευταία πενταετία πριν τη διακοπή της απασχόλησης ή την υποβολή της αίτησης για κρίση δικαιώματος σύνταξης λόγω γήρατος
- 300 ημέρες εργασίας οποτεδήποτε για κρίση δικαιώματος σύνταξης λόγω αναπηρίας ή θανάτου.

Εφόσον διαπιστωθεί ότι υπάρχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις αρμοδιότητας και ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις της νομοθεσίας του τελευταίου ενταχθέντα φορέα με ολόκληρο το χρόνο της διαδοχικής ασφάλισης τότε χορηγείται η σύνταξη από τον Ε.Φ.Κ.Α.

Εάν στη νομοθεσία των ενταχθέντων φορέων υπάρχουν διατάξεις που θέτουν ειδικές προϋποθέσεις για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, οι προϋποθέσεις αυτές δεν λαμβάνονται υπόψη.

Ενδεικτικά, δεν λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές προϋποθέσεις που αφορούν:

- στην ύπαρξη ενεργού ασφαλιστικού δεσμού,
- στην συμπλήρωση του ορίου ηλικίας σε δεδομένο χρόνο σε σχέση με τον χρόνο διακοπής της απασχόλησης,
- στην παραγραφή,
- στην εξέταση της εκ νέου επανασύνδεσης του ασφαλισμένου με τους ενταχθέντες φορείς, προκειμένου να διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που απαιτούνται κατά περίπτωση (εγκύκλιος 68/2013 του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), κ.λπ.

Γενικά, **περιλαμβάνονται κάθε είδους προϋποθέσεις που περιορίζουν την θεμελίωση του δικαιώματος, όχι όμως** χρονικές προϋποθέσεις που είναι θεμελιωτικές του συνταξιοδοτικού δικαιώματος της αναπηρίας και του θανάτου.

Επομένως, **οι παραπάνω οδηγίες εφαρμόζονται** για συνταξιοδοτικά αιτήματα που υποβάλλονται από την έναρξη ισχύος του Ν.4387/2016 (13/5/2016) και εφεξής, καθώς και για **όσα εκκρεμούν σε οποιοδήποτε στάδιο της διοικητικής διαδικασίας** των οποίων **τα οικονομικά αποτελέσματα θα ανατρέξουν στην ημερομηνία της αρχικής αίτησης συνταξιοδότησης.**

Όσα έχουν απορριφθεί θα επανεξετασθούν σύμφωνα με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, **εφόσον υποβληθεί αίτηση** από τους ενδιαφερόμενους και **τα οικονομικά αποτελέσματα θα ανατρέξουν στην ημερομηνία της νέας αίτησης.**

1ο Παράδειγμα

Ασφαλισμένη πραγματοποίησε στην ασφάλιση:

- του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 1.100 Η.Α. χρονικής περιόδου 1979-1985
- του τ.Ο.Α.Ε.Ε. 2.700 Η.Α. χρονικής περιόδου 1986-1994
- του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 2.500 Η.Α. χρονικής περιόδου 1995-2006
- του τ.Ο.Α.Ε.Ε. 1.225 Η.Α. χρονικής περιόδου 2006-2010
- του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 1.000 Η.Α. χρονικής περιόδου 2010-2014
- **Σύνολο: 8.525 Η.Α.**

Γεννήθηκε την 5/9/1959 και το τέκνο της την 12/5/1989.

Υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης ως μητέρα ανηλικού τέκνου την 7/6/2014 στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Το αίτημά της απορρίπτεται σε εφαρμογή των οδηγιών της εγκ.68/2013 (κατά την επανασύνδεση με το τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ το έτος 2010, δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ως μητέρα ανηλικού τέκνου, γιατί το τέκνο της ενηλικιώθηκε το έτος 2007 που ήταν σε ασφαλιστικό δεσμό με τον τ.Ο.Α.Ε.Ε.), διαβιβάζεται για κρίση στον τ.Ο.Α.Ε.Ε., όπου απορρίπτεται λόγω έλλειψης χρονικών προϋποθέσεων και στη συνέχεια επαναδιαβιβάζεται στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για να κριθεί σε β' φάση, όπου και απορρίπτεται εκ νέου.

Κατά της απορριπτικής απόφασης του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υποβάλλει αίτηση θεραπείας – ένσταση στην Γ.Δ.Ε., η οποία απορρίπτεται και στη συνέχεια προσφεύγει στο Διοικητικό Πρωτοδικείο, **όπου και εκκρεμεί.**

Επειδή η ανωτέρω αίτηση είναι **σε εκκρεμότητα, θα αντιμετωπιστεί με βάση τις ανωτέρω οδηγίες** και επομένως **θα δικαιωθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σύνταξης γήρατος ως μητέρα ανηλικού από 7/6/2014**, γιατί ο τελευταίος ενταχθείς φορέας είναι αρμόδιος να κρίνει το αίτημά της σε α' φάση και με ολόκληρο το χρόνο της διαδοχικής ασφάλισης πληρούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας του, αφού μέχρι το 2010 είχε ανήλικο τέκνο και 5.500 ημέρες ασφάλισης.

2ο Παράδειγμα

Ασφαλισμένος πραγματοποίησε στην ασφάλιση:

- του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 3.900 Η.Α. χρονικής περιόδου 1981-1994
- του τ.Ο.Α.Ε.Ε. 5.100 Η.Α. χρονικής περιόδου 1995-2012
- του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 175 Η.Α. χρονικής περιόδου 3/2013-10/2013
- 470 Η.Α. χρονικής περιόδου 1/2016-10/2017
- **Σύνολο: 9.645 Η.Α.**

Γεννήθηκε την 26/8/1957.

Ο ανωτέρω δικαιούται σύνταξης γήρατος από τον Ε.Φ.Κ.Α., γιατί με ολόκληρο το χρόνο της διαδοχικής ασφάλισης πληροί τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, που είναι αρμόδιος να κρίνει το αίτημά του ως τελευταίος ενταχθείς φορέας, έχει συμπληρώσει το 59^ο έτος και 9 μήνες της ηλικίας του και έχει πραγματοποιήσει άνω των 11.100 Η.Α. αφού μέχρι το 2012 με αναγνώριση 1.500 πλασματικών ημερών (σπουδών, τέκνων, στρατιωτικής υπηρεσίας κ.λπ) συμπληρώνει 10.500 Η.Ε.

Ε. Χρόνος Ασφάλισης (εδάφιο 2 παρ.1 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016)

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.3863/2010 **ολόκληρος ο χρόνος της διαδοχικής ασφάλισης υπολογίζεται από τον αρμόδιο** για την απονομή της σύνταξης ενταχθέντα φορέα ως χρόνος που διανύθηκε στην ασφάλισή του, **τόσο για θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, όσο και για τον καθορισμό του ποσού της σύνταξης και δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση μόνο μέρους του χρόνου** που διανύθηκε στην ασφάλιση του κάθε ενταχθέντα φορέα.

2. Ο χρόνος που διανύθηκε στους άλλους ενταχθέντες φορείς δεν υπολογίζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις (άρθρο 3 Ν.Δ.4202/61):

- Όταν έχουν επιστραφεί οι αντίστοιχες εισφορές.
- Όταν έχει ληφθεί υπόψη για χορήγηση εφάπαξ παροχής.

- Όταν έχει χορηγηθεί σύνταξη την οποία εξακολουθεί να λαμβάνει ο ασφαλισμένος.
- Όταν είναι χρόνος παράλληλης ασφάλισης (ο οποίος αξιοποιείται με τις διατάξεις των άρθρων 17 και 36 του Ν.4387/2016).

3. Χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του Ν.4387/2016 είναι:

α) Ο χρόνος **πραγματικής ασφάλισης**, δηλαδή ο χρόνος ασφαλιστέας απασχόλησης ή ιδιότητας στον Ε.Φ.Κ.Α. ή στους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς **για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές**. Για τους **μισθωτούς** ως χρόνος ασφάλισης αναγνωρίζεται και ο χρόνος για τον οποίο **οφείλονται εισφορές**.

β) Με τις εγκυκλίους 68/2014, 12/2016 του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και 23/2015, 25/2014 του τ.Ο.Α.Ε.Ε. δόθηκαν οδηγίες για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων καταβολής σύνταξης σε οφειλότες-συνταξιούχους με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης.

Συγκεκριμένα, στους υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένους με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης, που έχουν οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 του Ν.3996/2011 όπως ισχύουν για κάθε επιμέρους περίπτωση, η σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία που ορίζουν οι καταστατικές διατάξεις κάθε ενταχθέντα φορέα, αν το οφειλόμενο ποσό προσαυξημένο με τα πρόσθετα τέλη και λοιπές επιβαρύνσεις δεν είναι μεγαλύτερο του ποσού των 15.000 ευρώ ή 20.000 ευρώ εάν συμμετέχων φορέας ήταν ο τ.Ο.Α.Ε.Ε..

Τα ανωτέρω ποσά οφειλής συμψηφίζονται ή παρακρατούνται από τα ποσά των συντάξεων, σε ίσες μηνιαίες δόσεις, που δεν μπορεί να είναι περισσότερες από σαράντα (40). Η πρώτη δόση παρακρατείται από τη σύνταξη του πρώτου μήνα.

Η παρακράτηση των οφειλών γίνεται από τις μηνιαίες καταβαλλόμενες συντάξεις, ο αριθμός των δόσεων παρακράτησης δεν είναι δυνατό να ξεπερνά τον αριθμό των 40 μηνιαίων συντάξεων και εάν προκύπτει υπερβαίνον ποσό θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος να το προκαταβάλει.

Επομένως, **κατά την εξέταση συνταξιοδοτικών αιτημάτων λόγω αναπηρίας, όταν τα καθαρά ποσά των συντάξεων που θα καταβληθούν κατά το χρονικό διάστημα της χορήγησης σύνταξης αναπηρίας δεν καλύπτουν την εξόφληση της οφειλής, τότε θα προκαταβάλλεται η διαφορά από τον ενδιαφερόμενο στον εντασσόμενο φορέα που οφείλει** (οφειλή - καθαρά ποσά συντάξεων αναπηρίας), ώστε κατά τη διάρκεια της χορήγησης της σύνταξης αναπηρίας να εξοφλείται η οφειλή.

γ) Ο λογιζόμενος χρόνος **συντάξιμης υπηρεσίας των πολιτικών και στρατιωτικών υπαλλήλων**, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

δ) Οι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης:

- παρ. 18 του άρθρου 10 του Ν.3863/2010 (Α'115)
- των άρθρων 39, 40 και 41 του Ν.3996/2011 (Α' 170)
- παρ. 12 του άρθρου 6 και του άρθρου 17 του Ν.3865/2010 (Α'120)
- του άρθρου 40 του Ν.2084/1992 (Α'165).

Από 13/5/2016 οι ασφαλισμένοι που συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.10 του άρθρου 10 του Ν.3863/2010 έχουν δικαίωμα να αναγνωρίζουν τους πλασματικούς χρόνους ασφάλισης των άρθρων 39, 40 και 41 του Ν.3996/2011.

Πλασματικός χρόνος που αναγνωρίζεται **χωρίς εξαγορά** (χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας, χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας ή χρόνιας απουσίας από την εργασία λόγω κήσης/λοχείας) **δεν συνοπολογίζεται** ούτε στα ποσοστά αναπλήρωσης ούτε στον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών **κατά τον υπολογισμό του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης**.

ε) Ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης της παρ.2 του άρθρου 34 του Ν.4387/2016.

στ) Χρόνος για τον οποίον έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές στους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, **ακόμα και αν δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις ασφάλισης.**

4. Από 1/1/2017, ο χρόνος που διανύεται στον Ε.Φ.Κ.Α. λογίζεται ως χρόνος που έχει διανυθεί στον ενταχθέντα φορέα που ο ασφαλισμένος, βάσει της απασχόλησής του, είχε υποχρέωση υπαγωγής πριν την ένταξη αυτού στον Ε.Φ.Κ.Α..

5. Χρόνος ασφάλισης που λαμβάνεται υπόψη για την πλήρωση των προϋποθέσεων αρμοδιότητας για την κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης τόσο στην α' όσο και στην β' φάση της διαδικασίας, **είναι ο χρόνος υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης**, καθώς και ο χρόνος αναγνώρισης στρατιωτικής υπηρεσίας ο οποίος λαμβάνεται υπόψη μόνο:

- για την συμπλήρωση των 1.500 ή 1.000 ημερών ασφάλισης
- για δε τις 300 της τελευταίας 5ετίας στις περιπτώσεις αναπηρίας και θανάτου μόνο αν συμπίπτει χρονικά.

6. Με την 408/95 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ (που κοινοποιήθηκε στις υπηρεσίες του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με την Εγκύκλιο 67/1996), **οι χρόνοι επιδότησης λόγω ανεργίας ή ασθενείας ή συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας, υπολογίζονται μεν για την θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (σε όσους εντασσόμενους φορείς ίσχυαν) αλλά όχι για την συμπλήρωση των προϋποθέσεων αρμοδιότητας για την κρίση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης και συνεπώς, και οι ανωτέρω πλασματικοί χρόνοι δεν λαμβάνονται υπόψη για την συμπλήρωση των προϋποθέσεων αρμοδιότητας για την κρίση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης σε α' και β' φάση αντίστοιχα.**

ΣΤ. Υπολογισμός Ποσού Σύνταξης (παρ.2 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016)

1. Εφαρμόζεται και κατά τη συνταξιοδότηση με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης **ο ενιαίος τρόπος υπολογισμού του ποσού της σύνταξης που ισχύει για όλους τους ασφαλισμένους με βάση τις συντάξιμες αποδοχές, το εισόδημα και ίδια ποσοστά αναπλήρωσης για όλους**, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7, 8, 28 και 30 του Ν. 4387/2016, για τις οποίες δόθηκαν οδηγίες με την εγκύκλιο 24/2017 της υπηρεσίας μας (εδάφ.1 παρ.2 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016).

2. Ο ενιαίος τρόπος υπολογισμού, ισχύει για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση και ανεξαρτήτως χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε ενταχθέντα στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα (εδάφ.3 και 4 παρ.2 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016) και επομένως δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του Ν.1405/1983, του άρθρου 1 του Ν.3232/2004, της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν.3863/2010 ως προς τον τρόπο υπολογισμού του ποσού της σύνταξης.

Ζ. Ασφάλιση στο Δημόσιο
(παρ.5 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016)

Οι ανωτέρω διατάξεις ορίζουν, ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Ν.1405/1983, σύμφωνα με τις οποίες για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν από την 1/1/1983 και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης σε περισσότερους από έναν από τους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς ασφάλισης, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης, για αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί ως την έναρξη ισχύος του Ν.4387/2016.

Τα πρόσωπα αυτά δύνανται να αναγνωρίσουν το χρόνο αυτό στους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς ως συντάξιμο, καταβάλλοντας συμπληρωματική εισφορά στο Δημόσιο. Αντίστοιχα, τα ανωτέρω πρόσωπα δύνανται να αναγνωρίζουν με καταβολή εισφοράς χρόνο δημόσιας υπηρεσίας τους ως χρόνο στους φορείς αυτούς.

Από την έναρξη ισχύος του Ν.4387/2016 για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν την 1/1/1983 για το χρόνο ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβάλει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές σε φορείς που εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α. δεν απαιτείται πλέον η αναγνώριση του σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 6 του Ν.1405/1983 και δεν καταβάλλεται συμπληρωματική εισφορά. Ο χρόνος αυτός συνυπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης που καθορίζονται στο κοινοποιούμενο άρθρο.

Συγκεκριμένα για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν από την 1/1/1983 και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης σε περισσότερους από έναν φορείς που εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α., ισχύουν τα εξής:

α) Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί έως την έναρξη ισχύος του Ν.4387/2016 εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Ν.1405/1983 (Α'180) όπως ισχύουν. Το ίδιο ισχύει και για όσους έχουν αποχωρήσει από το Δημόσιο λόγω συνταξιοδότησης έως την έναρξη ισχύος του Ν.4387/2016.

β) Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου 19 εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Ν.1405/1983 (καταβολή συμπληρωματικής εισφοράς), **μόνο για τα πρόσωπα τα οποία δεν έχουν καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη στο Δημόσιο ή σε άλλους εντασσόμενους φορείς**, εφόσον υπήρχε υποχρέωση για αυτό.

Για χρόνο ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, εφόσον υπήρχε υποχρέωση για αυτό, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 19 περί συνυπολογισμού διαδοχικού χρόνου ασφάλισης και δεν απαιτείται αναγνώριση του χρόνου αυτού, εφόσον η αίτηση συνταξιοδότησης υποβληθεί μετά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του κοινοποιούμενου άρθρου και προκειμένου για τους υπαλλήλους - λειτουργούς του Δημοσίου καθώς και τους στρατιωτικούς εφόσον έχουν αποχωρήσει λόγω συνταξιοδότησης μετά την ανωτέρω ημερομηνία.

Τα προαναφερόμενα έχουν εφαρμογή και για τις εκκρεμείς αιτήσεις αναγνώρισης κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του άρθρου 19 σε οποιοδήποτε στάδιο έκδοσης της σχετικής πράξης αναγνώρισης, εφόσον η αίτηση συνταξιοδότησης έχει υποβληθεί μετά την έναρξη ισχύος του Ν.4387/2016 και προκειμένου για τους υπαλλήλους-λειτουργούς του Δημοσίου καθώς και τους στρατιωτικούς εφόσον έχουν αποχωρήσει λόγω συνταξιοδότησης μετά την ανωτέρω ημερομηνία.

Πράξεις αναγνώρισης που έχουν εκδοθεί προ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του κοινοποιούμενου άρθρου και αφορούν χρόνο για τον οποίο είχαν καταβληθεί εισφορές, για πρόσωπα που υποβάλουν αίτηση συνταξιοδότησης μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου 19, παραμένουν ισχυρές με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 66 του Π.Δ. 169/2007 (Α'210), όπως ισχύουν.

Η. Ισχύς των διατάξεων
(παρ.3 του άρθρου 19 του Ν.4387/2016)

1. Αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου 19, εξετάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 4202/1961, (Α'175), όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους με τον παρόντα νόμο.

Στις περιπτώσεις που οι ανωτέρω αιτήσεις συνταξιοδότησης υποβάλλονται μετά την έναρξη λειτουργίας του Ε.Φ.Κ.Α., εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά τα ανωτέρω.

2. Αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται από την έναρξη ισχύος του Ν.4387/2016 (13/5/2016) και εφεξής εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 και τις παρούσες οδηγίες.

Συν.: α) Το με αρ. πρωτ. Φ.1500/οικ.1681/119/19.9.2017 (ΑΔΑ:7Φ3Ζ465Θ1Ω-Κ63)
έγγραφο του ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α.
β) ΦΕΚ Α'85/12.5.2016 (σελ. 2196-2197)

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΕΦΚΑ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΑΚΑΛΕΞΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Διοικητή
2. Γραφεία Υποδιοικητών
3. Γραφεία Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων
4. Γραφεία Προϊσταμένων Διευθύνσεων

Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη
Του Αυτοτελούς Τμήματος
Διοικητικής Μέριμνας

Π. Κατωπόδη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
Γενική Δ/ση Κοινωνικής Ασφάλισης
Δ/ση Δ16 - Διαδοχικής
Κοινωνικής Ασφάλισης
Τμήμα Α - Συντονισμού & Εφαρμογής
Διαδοχικής Ασφάλισης

Πληροφ: Κ. Ζαγκλής
213-1516742
Γ. Πολύδερα
213-1516750
Σ. Παπαϊωάννου
213-1516747
Fax: 210 – 3368167
e-mail: diad@ypakp.gr
Διεύθυνση: Σταδίου 29
Ταχ. Κωδ.: 101 10 Αθήνα

Αθήνα, 19.09.2017

Αρ. πρ.: Φ.1500/οικ.1681/119

ΠΡΟΣ: 1. **Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής**
Ασφάλισης (ΕΦΚΑ)
Γραφείο Διοικητή
Αγ. Κων/νου 8
102 41 Αθήνα
2. **Γενικό Λογιστήριο του Κράτους**
Κάνιγγος 29
101 10 Αθήνα
3. **Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής**
Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών
(ΕΤΕΑΕΠ) – Γραφείο Διοικητή
Φιλελλήνων 13-15
105 57 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 για πρόσωπα με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης.

Σας γνωρίζουμε ότι στο Φ.Ε.Κ. 85 Α/12.05.2016 δημοσιεύτηκε ο ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος – Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιχνιδιών και άλλες διατάξεις».

Με τις διατάξεις του άρθρου 19 «Διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης» του νόμου αυτού, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην αντιμετώπιση των συνταξιοδοτικών περιπτώσεων ασφαλισμένων με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης στους ενταχθέντες φορείς στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (στο εξής Ε.Φ.Κ.Α.) και στο Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (στο εξής Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.).

Ειδικότερα,

1. Τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19 ισχύουν για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση κατά τη διάκριση του ν. 2084/1992 («νέου» – «παλαιοί» ασφαλισμένοι πριν ή μετά την 01.01.1993) και, ως προς τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης, ανεξαρτήτως του χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση κατά τη διάκριση του ν. 1405/1983 (πριν ή μετά την 01.01.1979), σε οποιοδήποτε ενταχθέντα φορέα, τομέα, κλάδο και λογαριασμό στον Ε.Φ.Κ.Α..

2. Οι γενικές αρχές των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης του ν.δ. 4202/1961, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, θεσπίστηκαν για την προστασία – περιφρούρηση – διατήρηση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων, καθώς και τη διευκόλυνση των ασφαλισμένων που υποχρεώνονταν να αλλάξουν επαγγελματική κατεύθυνση, βελτιώνοντας σταδιακά το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο και αίροντας όποια εμπόδια υπήρχαν για την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων αυτών από όλους τους δικαιούχους ασφαλισμένους.

Οι αρχές αυτές διατηρούνται για τα πρόσωπα με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης εντός του Ε.Φ.Κ.Α. και του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και βελτιώνονται με την ενιαιοποίηση του τρόπου υπολογισμού του ποσού της κύριας και επικουρικής σύνταξης, όπως αναλύονται ακολούθως.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1:**A) Κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος από τον Ε.Φ.Κ.Α.:**

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 περιγράφεται η διαδικασία επεξεργασίας της αίτησης συνταξιοδότησης με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης από το νέο οργανισμό Ε.Φ.Κ.Α..

Συγκεκριμένα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 του ν. 3863/2010, για την κρίση της θεμελίωσης συνταξιοδοτικού με χρόνο διαδοχικής ασφάλισης, ακολουθούνται τα εξής βήματα: Η αίτηση συνταξιοδότησης κρίνεται αρχικώς σύμφωνα με τις συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις του τελευταίου ενταχθέντος πρώην φορέα στον Ε.Φ.Κ.Α. στην ασφάλιση του οποίου υπαγόταν ο ασφαλισμένος, λόγω δραστηριότητας ή απασχόλησης κτλ, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, εφόσον ο ασφαλισμένος πραγματοποίησε στην ασφάλισή του τουλάχιστον 5 έτη ή 1.500 ημέρες ασφάλισης (η.α.) συνολικά, εκ των οποίων 20 μήνες ή 500 η.α. κατά την τελευταία πενταετία πριν τη διακοπή της απασχόλησης ή της υποβληθείσας αίτησης για την κρίση του δικαιώματος για σύνταξη λόγω γήρατος.

Για την κρίση του δικαιώματος για σύνταξη λόγω αναπηρίας ή θανάτου απαιτείται η πραγματοποίηση στην ασφάλιση του τελευταίου ενταχθέντος στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα 40 μηνών ή 1000 η.α., εκ των οποίων 12 μήνες ή 300 η.α. κατά την τελευταία πενταετία πριν τη διακοπή της απασχόλησης ή την υποβολή της αίτησης.

Εφόσον δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος, κατά το α' στάδιο της διαδικασίας (1.500 η. α. συνολικά εκ των 500 η. α. την τελευταία πενταετία), ή πληρούνται αλλά ο ασφαλισμένος δεν έχει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του τελευταίου ενταχθέντος φορέα, τότε το αίτημα εξετάζεται σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις του πρώην φορέα στον οποίο πραγματοποίησε ο ασφαλισμένος το μεγαλύτερο αριθμό ημερών εργασίας, στον οποίο δεν περιλαμβάνεται ο τελευταίος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του ν. 4202/1961, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, εφόσον ο ασφαλισμένος που αιτείται τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ή αναπηρίας έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας θεμελίωσης ή είναι ανάπηρος με το ποσοστό αναπηρίας που προβλέπονται από τη νομοθεσία του τελευταίου ενταχθέντος φορέα (άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3863/2010) και ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης.

Στη συνέχεια, εξετάζεται αν πληρούνται οι προϋποθέσεις σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων, κατά φθίνουσα σειρά ημερών ασφάλισης, φορέων, και εφόσον αυτές δεν πληρούνται, το αίτημα συνταξιοδότησης κρίνεται σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις του τελευταίου ενταχθέντος φορέα, εφόσον κατά το β' στάδιο της διαδικασίας πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις αρμοδιότητας (συνολικός χρόνος ασφάλισης 1.000 η.α. εκ των οποίων 300 η.α. την τελευταία πενταετία πριν την αίτηση συνταξιοδότησης ή τη διακοπή της ασφάλισης).

Αφού τηρηθεί η ανωτέρω διαδικασία, τότε εξετάζεται αν πληρούνται οι προϋποθέσεις θεμελίωσης ή κατοχύρωσης (για τα έτη 2011, 2012) συνταξιοδοτικού δικαιώματος του ενταχθέντος φορέα αυτού, προκειμένου να απονεμηθεί σύνταξη από τον Ε.Φ.Κ.Α. στον ασφαλισμένο με το σύνολο του διαδοχικού χρόνου ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 4202/1961.

B) Χρόνος ασφάλισης

Διευκρινίζεται ότι από 01.01.2017, ο χρόνος που διανύεται στον Ε.Φ.Κ.Α. λογίζεται ως χρόνος που έχει διανυθεί στον πρώην φορέα που ο ασφαλισμένος, βάσει της απασχόλησης του, είχε υποχρέωση υπαγωγής πριν την ένταξη αυτού στον Ε.Φ.Κ.Α..

Υποχρεωτική και προαιρετική ασφάλιση:

Ως χρόνος ασφάλισης που απαιτείται για την πλήρωση των προϋποθέσεων αρμοδιότητας για την κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος τόσο στο α' στάδιο (συνολικός χρόνος ασφάλισης 1500 η.α. εκ των οποίων 500 η.α. την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης ή της διακοπής της ασφάλισης) όσο και στο β' στάδιο (συνολικά 1000 η.α. εκ των οποίων 300 η.α. την τελευταία πενταετία) της διαδικασίας, λογίζεται ο χρόνος υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης που διανύθηκε στον τελευταίο ενταχθέντα στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης.

Χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας:

α) Για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος με χρόνο διαδοχικής ασφάλισης: Ειδικά μόνο για την πλήρωση των προϋποθέσεων του απαιτούμενου συνολικού χρόνου ασφάλισης (α' στάδιο 1500 η.α. και β'

στάδιο 1000 η.α.) δύναται να συνυπολογιστεί ο χρόνος αναγνώρισης στρατιωτικής θητείας για τον οποίο καταβλήθηκαν εισφορές στον τελευταίο ενταχθέντα στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα. Δεν δύναται να συνυπολογιστεί ο χρόνος στρατιωτικής θητείας για την πλήρωση των 500 η.α. του α' σταδίου ή των 300 ημερών ασφάλισης του β' σταδίου.

β) Για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας και θανάτου με χρόνο διαδοχικής ασφάλισης, δύναται να συνυπολογιστεί ο χρόνος αναγνώρισης στρατιωτικής θητείας για τον οποίο καταβλήθηκαν εισφορές στον τελευταίο ενταχθέντα στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα για την πλήρωση των προϋποθέσεων αρμοδιότητας (α' στάδιο συνολικά 1000 η.α. εκ των οποίων 300 η.α. την τελευταία πενταετία πριν την υποβολή της αίτησης ή της διακοπής της ασφάλισης και β' στάδιο 300 η.α. οποτεδήποτε).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2:

Τρόπος Υπολογισμού:

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7, 8, 28 και 30 του νόμου 4387/2016, το ποσό της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης, κατά τα οριζόμενα στις σχετικές Εγκυκλίους Φ.80000/οικ.60273/2197/23.12.2016 (ΑΔΑ: 7ΝΓΤ465Θ1Ω-0ΗΥ), υπ' αριθμ. 142036/0092/19.12.2016 (ΑΔΑ: ΨΜΨ6465Θ1Ω-ΧΦΑ) και Φ.80000/οικ.60271/2195/23.12.2016 (ΑΔΑ: ΨΩΤΤ465Θ1Ω-64Ω).

Ο τρόπος αυτός υπολογισμού ισχύει για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση και ανεξαρτήτως χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε ενταχθέντος στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέα.

Ο Ε.Φ.Κ.Α. λαμβάνει υπόψη το σύνολο του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης, τις συντάξιμες αποδοχές του ασφαλισμένου από το 2002 και εφεξής, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται. Υπολογίζεται ο μέσος όρος των συνταξίμων αποδοχών του ασφαλισμένου όπως προκύπτουν από την ασφάλισή του σε όλους ενταχθέντες φορείς, διαιρώντας το ποσό με τους μήνες του διαστήματος από το 2002 έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ή της καταβολής της σύνταξης του δημοσίου υπαλλήλου, για τους προερχόμενους από το Δημόσιο. Το ποσό αυτό πολλαπλασιάζεται με τα ποσοστά αναπλήρωσης του άρθρου 8 ώστε να προκύψει το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης. Το ποσό της εθνικής σύνταξης υπολογίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις σχετικές Εγκυκλίους του Υπουργείου.

Δεδομένου του νέου τρόπου υπολογισμού των συντάξεων του Ε.Φ.Κ.Α., για τις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης στους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς και σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 19, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του ν. 1405/1983, του άρθρου 1 του ν. 3232/2004 και της παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 3863/2010 ως προς τον τρόπο υπολογισμού του ποσού της σύνταξης.

Επίσης, με τον νέο τρόπο υπολογισμού, το ποσό της σύνταξης δεν αποτελείται πλέον από τα επιμέρους τμηματικά ποσά των ενταχθέντων φορέων και ως εκ τούτου, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 69 του ν. 2084/1992, σχετικά με τον καθορισμό του ορίου ηλικίας καταβολής του τμηματικού ποσού της σύνταξης από κάθε ενταχθέντα φορέα, καθώς οι διατάξεις του εν λόγω άρθρου αφορούν στον τρόπο υπολογισμού των συντάξεων των άρθρων 11 του ν. 1405/1983 και 1 του ν. 3232/2004. Με τον νέο τρόπο υπολογισμού, το ποσό που υπολογίζει η αρμόδια Υπηρεσία σύμφωνα με τα ανωτέρω, καταβάλλεται στον ασφαλισμένο ολόκληρο, για το σύνολο του διαδοχικού χρόνου ασφάλισης, στο όριο ηλικίας θεμελίωσης του ενταχθέντος φορέα με τις προϋποθέσεις του οποίου κρίθηκε το συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3:

Αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται από την έναρξη ισχύος του νόμου 4387/2016 και εφεξής εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 και τις παρούσες οδηγίες.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4:

Από την ημερομηνία εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 19 παύει να ισχύει κάθε αντίθετη διάταξη που αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων διαδοχικής ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. και κατ' αναλογία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 56 του ν. 4445/2016 (236 Α'), στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Ως εκ τούτου, εξακολουθούν να ισχύουν διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης μεταξύ Ε.Φ.Κ.Α. και φορέων που παρέμειναν εκτός καθώς και μεταξύ του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης ή άλλων φορέων επικουρικής ασφάλισης.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5:

Με τις διατάξεις της παραγράφου 5 ορίζεται ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν. 1405/1983, σύμφωνα με τις οποίες για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν την 01.01.1983 και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης σε περισσότερους από έναν από τους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς ασφάλισης, δεν εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης, για αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί έως την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016. Τα πρόσωπα αυτά δύνανται να αναγνωρίσουν το χρόνο αυτό στους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, ως συντάξιμο, καταβάλλοντας συμπληρωματική εισφορά στο Δημόσιο. Αντίστοιχα, τα ανωτέρω πρόσωπα δύνανται να αναγνωρίζουν με καταβολή εισφοράς χρόνο δημόσιας υπηρεσίας τους ως χρόνο στους φορείς αυτούς.

Από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν την 01.01.1983, για το χρόνο ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβάλει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές σε φορείς που εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α. δεν απαιτείται πλέον η αναγνώρισή του σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν. 1405/1983 και δεν καταβάλλεται συμπληρωματική εισφορά. Ο χρόνος αυτός συνυπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης που καθορίζονται στο κοινοποιούμενο άρθρο.

Συγκεκριμένα, για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν την 01.01.1983 και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης σε περισσότερους από έναν φορείς που εντάχθηκαν στον Ε.Φ.Κ.Α., ισχύουν τα εξής:

α. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί έως την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν. 1405/1983 (Α' 180), όπως ισχύουν. Το ίδιο ισχύει και για όσους έχουν αποχωρήσει από το Δημόσιο λόγω συνταξιοδότησης έως την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016.

β. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου 19 εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν. 1405/1983 (καταβολή συμπληρωματικής εισφοράς), μόνο για τα πρόσωπα τα οποία δεν έχουν καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη στο Δημόσιο ή σε άλλους ενταχθέντες φορείς, εφόσον υπήρχε υποχρέωση γι' αυτό.

γ. Για χρόνο ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, εφόσον υπήρχε υποχρέωση γι' αυτό, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 19 περί συνυπολογισμού διαδοχικού χρόνου ασφάλισης και δεν απαιτείται αναγνώριση του χρόνου αυτού, εφόσον η αίτηση συνταξιοδότησης υποβληθεί μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κοινοποιούμενου άρθρου και προκειμένου για τους υπαλλήλους - λειτούργους του Δημοσίου καθώς και τους στρατιωτικούς εφόσον έχουν αποχωρήσει λόγω συνταξιοδότησης μετά την ανωτέρω ημερομηνία. Τα προαναφερόμενα έχουν εφαρμογή και για τις εκκρεμείς αιτήσεις αναγνώρισης κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου 19, σε οποιοδήποτε στάδιο έκδοσης της σχετικής πράξης αναγνώρισης, εφόσον η αίτηση συνταξιοδότησης έχει υποβληθεί μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και προκειμένου για τους υπαλλήλους-λειτούργους του Δημοσίου καθώς και τους στρατιωτικούς εφόσον έχουν αποχωρήσει λόγω συνταξιοδότησης μετά την ανωτέρω ημερομηνία.

Πράξεις αναγνώρισης που έχουν εκδοθεί προ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του κοινοποιούμενου άρθρου και αφορούν χρόνο για τον οποίο είχαν καταβληθεί εισφορές, για πρόσωπα που υποβάλουν αίτηση συνταξιοδότησης μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου 19, παραμένουν ισχυρές, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 66 του π.δ. 169/2007 (Α' 210), όπως ισχύουν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 6:

Α. Επιλογή διαδοχικού χρόνου ασφάλισης: Με τις διατάξεις της παραγράφου 6, λαμβανομένου υπόψη της δυνατότητας προαιρετικής εφαρμογής των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης από τον ασφαλισμένο που ισχύει για χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί έως 31.12.2016, εξακολουθεί να παρέχεται η δυνατότητα στον ασφαλισμένο να επιλέξει το συνυπολογισμό ή μη του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης που έχει διανύσει σε κάποιον από τους ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι, μετά την 01.01.2017 δεν ασφαρίζεται στον Ε.Φ.Κ.Α. για δραστηριότητα που υπάγεται στην ασφάλιση του αντίστοιχου

πρώην φορέα του οποίου δεν επιθυμεί την προσμέτρηση χρόνου του. Ως εκ τούτου, εξακολουθεί να ισχύει ότι δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση μόνο μέρους του χρόνου που διανύθηκε στην ασφάλιση του κάθε ενταχθέντος φορέα. Από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου, είναι σαφές ότι τα ανωτέρω ισχύουν για τους φορείς με την υφιστάμενη μορφή που έχουν κατά την ένταξή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. (π.χ. για τον Ο.Α.Ε.Ε. ως έχει και όχι για τους πρώην φορείς Τ.Ε.Β.Ε., Τ.Α.Ε., Τ.Σ.Α.).

Π.χ. ασφαλισμένος που έχει χρόνο ασφάλισης στο πρώην Ν.Α.Τ. το έτος 1980 (3 μήνες) καθώς και στα πρώην Ο.Α.Ε.Ε. και Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., δύναται να επιλέξει να μη συνυπολογίσει τον χρόνο του πρώην Ν.Α.Τ. στην αίτησή του για σύνταξη προς τον Ε.Φ.Κ.Α.. Εάν όμως ο ασφαλισμένος του παραδείγματός μας έχει διανύσει και χρόνο ως ναυτικός μετά την 01.01.2017 ασφαλιστέος στον Ε.Φ.Κ.Α. (π.χ. 2 μήνες), δεν δύναται να αποποιηθεί τον χρόνο αυτό (των 3 μηνών του έτους 1980) αλλά θα πρέπει να συνυπολογιστεί όλος ο χρόνος που διένυσε ως ναυτικός πριν και μετά την 01.01.2017.

Ομοίως, ασφαλισμένος που από 01.01.2017 ασκεί δραστηριότητα υπακτέα στον Ε.Φ.Κ.Α. (π.χ. ως μισθωτός) χωρίς να την έχει ασκήσει πριν την εν λόγω ημερομηνία (π.χ. στο πρώην Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.), υποχρεούται να την συνυπολογίσει κατά τη διαδικασία συνταξιοδότησής του επειδή ο χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. λογίζεται ενιαίος. Ως εκ τούτου, δεν δύναται να γίνει αποποίηση χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί μετά την 01.01.2017 στον Ε.Φ.Κ.Α..

Β. Παράλληλος χρόνος ασφάλισης: Στις περιπτώσεις που έχει διανυθεί παράλληλα χρόνος ασφάλισης σε περισσότερους του ενός ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς πριν την ένταξή τους στον Ε.Φ.Κ.Α., ο ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει, για το παράλληλο αυτό διάστημα, το χρόνο ασφάλισης που επιθυμεί να συνυπολογίσει σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης ο οποίος δεν συνυπολογίζεται σύμφωνα με τα ανωτέρω, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 17 και 36 του ν. 4387/2016, για την περίπτωση που οι ασφαλισμένοι επιθυμούν να συμπληρώσουν χρόνο για προσαύξηση της σύνταξής τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις Εγκυκλίους Φ10043/οικ.58770/1442/19.12.2016 - ΑΔΑ: 6ΦΧ3465Θ1Ω-0ΧΞ και Φ10043/οικ.14226/431/24.03.2017 - ΑΔΑ: ΨΔΕΝ465ΘΙΩ-ΠΩ1).

Για τον διαδοχικά ασφαλισμένο που κατά τη λήξη της υποχρεωτικής ασφάλισής του μετά την 01.01.2017, προκύπτει πολλαπλή δραστηριότητα και ως εκ τούτου παράλληλη ασφάλιση, δύναται να επιλέξει τις προϋποθέσεις του ενταχθέντος φορέα με τις οποίες επιθυμεί να συνταξιοδοτηθεί, τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2017.

Παράδειγμα: Διαδοχικά ασφαλισμένος στο πρώην Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. έως 2015 και ασφαλισμένος από 2015 έως 2019 παράλληλα στο πρώην Ε.Τ.Α.Α. (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και Δημόσιο. Η λήξη της υποχρεωτικής ασφάλισής του τον βρίσκει μετά την 01.01.2017 σε καθεστώς παράλληλης ασφάλισης. Ο εν λόγω διαδοχικά ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει τις ευνοϊκότερες προϋποθέσεις με τις οποίες θα συνταξιοδοτηθεί, τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4387/2017. Εννοείται ότι το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης θα υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των εισφορών που έχουν καταβληθεί κατά την κρίσιμη περίοδο.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 7:

Επικουρική ασφάλιση:

Με τις διατάξεις της παραγράφου 7 σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 56 του ν. 4445/2016 (236 Α'), για χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί διαδοχικά στους ενταχθέντες φορείς επικουρικής ασφάλισης στο πρώην Ε.Τ.Ε.Α. εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 περί διαδοχικής ασφάλισης, όπως και για τον Ε.Φ.Κ.Α..

Τα οριζόμενα στην παρ. 7 ισχύουν για αιτήσεις που έχουν υποβληθεί από 13.05.2016 και εφεξής στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Ειδικότερα,

α. Για χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί διαδοχικά σε ταμεία, τομείς, κλάδους επικουρικής ασφάλισης που είχαν ενταχθεί στο πρώην Ε.Τ.Ε.Α. (στο εξής Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. - κλάδος επικουρικής ασφάλισης) εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19, περί εύρεσης της αρμόδιας Υπηρεσίας η οποία εξετάζει το συνταξιοδοτικό αίτημα και η οποία επιμελείται τα θέματα του αντίστοιχου ενταχθέντος φορέα στο Ε.Τ.Ε.Α..

β. Η ανωτέρω Υπηρεσία που αντιστοιχεί στον ενταχθέντα στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. φορέα με τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του οποίου απονέμεται σύνταξη από το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., υπολογίζει, σύμφωνα με τις διατάξεις του 42 του ν. 4052/2012 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, το ποσό της επικουρικής σύνταξης.

Δεδομένου του νέου τρόπου υπολογισμού των επικουρικών συντάξεων του κλάδου επικουρικής ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., για τις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης και σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 19, δεν εφαρμόζονται πλέον οι διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του ν. 1405/1983, της παρ. 13 του άρθρου 1 του ν. 3232/2004 και της παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 3863/2010 ως προς τον τρόπο υπολογισμού του ποσού της επικουρικής σύνταξης.

Επίσης, με τον νέο τρόπο υπολογισμού, το ποσό της επικουρικής σύνταξης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. δεν αποτελείται πλέον από τα επιμέρους τμηματικά ποσά των ενταχθέντων φορέων και ως εκ τούτου, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 69 του ν. 2084/1992, σχετικά με τον καθορισμό του ορίου ηλικίας καταβολής του τμηματικού ποσού της επικουρικής σύνταξης από κάθε ενταχθέντα φορέα, καθώς οι διατάξεις του εν λόγω άρθρου αφορούν στον παλαιό τρόπο υπολογισμού των συντάξεων των άρθρων 11 του ν. 1405/1983 και 1 του ν. 3232/2004. Με τον νέο τρόπο υπολογισμού, το ποσό που υπολογίζει η Υπηρεσία που αντιστοιχεί στον ενταχθέντα στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. φορέα με τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του οποίου απονέμεται σύνταξη από το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., καταβάλλεται στον ασφαλισμένο ολόκληρο, για το σύνολο του διαδοχικού χρόνου ασφάλισης, στο όριο ηλικίας θεμελίωσης του εν λόγω ενταχθέντος φορέα.

γ. Τα οριζόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 19 περί δυνατότητας συνυπολογισμού ή μη διαδοχικού χρόνου ασφάλισης ενός ή περισσότερων εκ των εντασσομένων φορέων στον Ε.Φ.Κ.Α. καθώς και περί δυνατότητας επιλογής παράλληλου χρόνου ασφάλισης (σχετική Εγκύκλιος Φ10043/οικ.58770/1442/19.12.2016 – ΑΔΑ: 6ΦΧ346501Ω-0ΧΞ), εφαρμόζονται αναλογικά και για τα ενταχθέντα ταμεία, τομείς, κλάδους του κλάδου επικουρικής ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. κατά την ημερομηνία ένταξής τους στο πρώην Ε.Τ.Ε.Α..

Η ανωτέρω δυνατότητα συνυπολογισμού ή μη διαδοχικού χρόνου ασφάλισης ισχύει ακόμη και για εκκρεμείς υποθέσεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση συνταξιοδότησης, εφόσον υποβληθεί νεότερο, συμπληρωματικό, σχετικό αίτημα του ασφαλισμένου μετά την 13.05.2016, με τα οικονομικά αποτελέσματα να ξεκινούν από την αρχική αίτηση.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 8:

Εφάπαξ παροχή:

Με τις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 19 του ν. 4387/2016, ορίζεται η διαδικασία υποβολής αιτήματος για χορήγηση εφάπαξ παροχής από τον κλάδο εφάπαξ παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με χρόνο που έχει διανυθεί διαδοχικά σε όλους τους ενταχθέντες φορείς/τομείς/κλάδους/λογαριασμούς στο εν λόγω Ταμείο.

Α. Οι χρονικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την απονομή εφάπαξ παροχής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3α του άρθρου 35 του ν. 4387/2016, πληρούνται με συνυπολογισμό του χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί διαδοχικά σε όλους τους φορείς/τομείς/κλάδους/λογαριασμούς που εντάχθηκαν στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π..

Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, από την 13.05.2016 η εφάπαξ παροχή απονέμεται εφόσον ο ασφαλισμένος έλαβε κύρια σύνταξη λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας και συντρέχουν οι απαιτούμενες χρονικές προϋποθέσεις από τη νομοθεσία που διέπει το τελευταίο από τα ενταχθέντα ταμεία, τομείς, κλάδους ή λογαριασμούς κατά την ημερομηνία ένταξης (01.01.2017) ή, σε περίπτωση διακοπής της ασφάλισης πριν από την ημερομηνία ένταξης, λαμβάνονται υπόψη οι χρονικές προϋποθέσεις από τη νομοθεσία που διέπει το τελευταίο ταμείο, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό ασφάλισης στον οποίο υπήρχε ασφάλιση και ισχύουν κατά την ημερομηνία ένταξης (Σχετική Εγκύκλιος Φ.80020/οικ. 29753/Δ15.531/30.06.2016 - ΑΔΑ: 7ΛΟΨ46501Ω-ΨΙΣ).

Β. Ως προς τη διαδικασία υποβολής της αίτησης, από την 01.01.2017, οι ασφαλισμένοι υποβάλουν μόνο μία αίτηση για χορήγηση εφάπαξ παροχής στον κλάδο εφάπαξ παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, στην αρμόδια Υπηρεσία του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. στην οποία υπάγεται ο ασφαλισμένος πριν τη διακοπή της ασφάλισης και όχι ξεχωριστές αιτήσεις σε κάθε πρώην φορέα/κλάδο/τομέα/λογαριασμό πρόνοιας που είχαν ασφαλιστεί, όπως ισχυε μέχρι 31.12.2016.

Η αρμόδια Υπηρεσία του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξετάζει την αίτηση για το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί διαδοχικά σε όλους τους ενταχθέντες φορείς/τομείς/κλάδους/λογαριασμούς και υπολογίζει το ποσό της εφάπαξ παροχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 35 του ν. 4387/2016 όπου περιλαμβάνεται και τυχόν χρόνος παράλληλης ασφάλισης και εκδίδει μία σχετική απόφαση εφάπαξ παροχής.

Ειδικότερα:

- Ασφαλισμένος που έχει διανύσει διαδοχικά χρόνο σε δύο ενταχθέντες Φορείς Πρόνοιας στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. (Τομέας Πρόνοιας Ξενοδοχοϋπαλλήλων του Τ.Α.Π.Ι.Τ. για τα έτη 1983-1993 και Τομέα Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων του Τ.Π.Δ.Υ. για τα έτη 1994-2017). Υποβάλλει μία αίτηση στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. η οποία εξετάζεται από την Υπηρεσία του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. στην οποία περιέρχονται οι αρμοδιότητες του εν λόγω Τομέα του πρώην Τ.Π.Δ.Υ. για χορήγηση εφάπαξ παροχής με συνυπολογισμό χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί και στο πρώην Τομέα του Τ.Α.Π.Ι.Τ.. Η αρμόδια Υπηρεσία του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εξετάζει την αίτηση για το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί διαδοχικά σύμφωνα με τις χρονικές προϋποθέσεις του ανωτέρω Τομέα του πρώην Τ.Π.Δ.Υ. και υπολογίζει το ποσό της εφάπαξ παροχής σύμφωνα με το άρθρο 35, όπως ισχύει.
- Εάν η αρμόδια Υπηρεσία του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. διαπιστώσει ότι κατά την 31.12.2016 ο διαδοχικά ασφαλισμένος υπαγόταν παράλληλα σε δύο Φορείς Πρόνοιας, (π.χ. Τομέας Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων του Τ.Π.Δ.Υ. και Τομέας Πρόνοιας Υγειονομικών του Ε.Τ.Α.Α.), το Ταμείο εξετάζει τη χορήγηση εφάπαξ παροχής σύμφωνα με τις συμφερόμενες προϋποθέσεις θεμελίωσης.
- Περίπτωση διαδοχικά ασφαλισμένου που κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου π.χ. το έτος 2018, υπάγεται, κατόπιν επιλογής του (σχετική Εγκύκλιος Φ10043/οικ.587770/1442/19.12.2016 – ΑΔΑ: 6ΦΧ3465Θ1Ω-ΟΧΞ, σημείο Α.Π σελ. 3), στην ασφάλιση ταυτόχρονα σε πλέον του ενός ενταχθέντες φορείς/τομείς/κλάδους/λογαριασμούς εφάπαξ παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. Η αίτηση υποβάλλεται στην Υπηρεσία που επιλέγει ο ασφαλισμένος και εξετάζεται σύμφωνα με τις προαναφερόμενες χρονικές προϋποθέσεις που ισχύουν κατά την ένταξη στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3α του άρθρου 35 του ν. 4387/2016.

Γ. Διευκρινίζεται ότι στις περιπτώσεις διαδοχικά ασφαλισμένων που έχουν διανύσει για κάποιο διάστημα χρόνο, παράλληλα, σε δύο φορείς πρόνοιας που έχουν ενταχθεί στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., ο παράλληλος χρόνος θα συνυπολογιστεί μία φορά για τη θεμελίωση του δικαιώματος σε εφάπαξ παροχή σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3α του άρθρου 35 του ν. 4387/2016. Κατά τον υπολογισμό του ποσού της παροχής, επειδή έχουν καταβληθεί εισφορές για το ίδιο χρονικό διάστημα σε δύο ενταχθέντες φορείς/τομείς/κλάδους/λογαριασμούς, θα συνυπολογιστεί και το παράλληλο διάστημα.

Δ. Αιτήσεις χορήγησης εφάπαξ παροχής με διαδοχικό ή μη χρόνο ασφάλισης που έχουν υποβληθεί πριν την 13.05.2016 εξετάζονται από την κάθε αντίστοιχη Υπηρεσία του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. στην οποία περιέρχονται οι αρμοδιότητες των ενταχθέντων φορέων/τομέων/κλάδων/λογαριασμών σύμφωνα με τα ισχύοντα πριν την τροποποίησή τους με τον ν. 4387/2016. Ο ασφαλισμένος θεμελιώνει δικαίωμα σε εφάπαξ παροχή σύμφωνα με τις χρονικές προϋποθέσεις του κάθε ενταχθέντος ταμείου, συνυπολογίζοντας κατά το άρθρο 12 του ν. 1405/1983 το διαδοχικά διανυθέντα χρόνο σε αντίστοιχα ταμεία. Ως προς τον τρόπο υπολογισμού, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 35 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει και με τις οδηγίες που έχουν δοθεί με τις σχετικές Εγκυκλίους από τη Δ/ση Πρόσθετης Ασφάλισης του Υπουργείου.

Αιτήσεις που έχουν υποβληθεί μετά την 13.05.2016 έως 31.12.2016 ισχύουν τα ανωτέρω με τη διαφορά ότι ο ασφαλισμένος θεμελιώνει δικαίωμα σύμφωνα με τις χρονικές προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016.

Και στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις, το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. εκδίδει ξεχωριστές αποφάσεις εφάπαξ παροχής για κάθε αίτηση.

Για περιπτώσεις ασφαλισμένων που έχουν υποβάλει μία αίτηση για χορήγηση εφάπαξ παροχής πριν την 31.12.2016 και μία δεύτερη με την έναρξη λειτουργίας του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. (01.01.2017), το Ταμείο εκδίδει δύο διαφορετικές αποφάσεις.

Ε. Στις περιπτώσεις χορήγησης εφάπαξ παροχής με συνυπολογισμό διαδοχικού χρόνου ασφάλισης που ένας ασφαλισμένος έχει στους ενταχθέντες στο Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. φορείς/τομείς/κλάδους/λογαριασμούς και σε φορείς που είναι ν.π.ι.δ. (π.χ. Ταμείο Αυτασφάλειας Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος) ή σε φορείς που δεν ανήκουν την αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (π.χ. ΤΕΑΠΑΣΑ) ή σε φορείς που χορηγούν εφάπαξ παροχή με το καθεστώς του ν. 103/1975 για χρόνους ασφάλισης έως 31.12.2005, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7 του ν.δ. 4202/1961 όπως αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1405/1983, δηλαδή, υποβάλλονται

ξεχωριστές αιτήσεις χορήγησης εφάπαξ παροχής σε κάθε Ταμείο και κάθε Ταμείο χορηγεί παροχή σύμφωνα με τις καταστατικές ή γενικές διατάξεις που ισχύουν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 9:

Με τις διατάξεις της παραγράφου 9, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις περί επίλυσης αμφισβήτησης του ν.δ. 4202/1961 όπως ισχύουν.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείου Υφυπουργού
3. Γραφείο Γεν. Γραμματέως Κ.Α.
4. Γραφείο Γεν. Διευθυντή Κ.Α.
5. Όλες τις Δ/σεις της Γενικής Δ/σης Κοινωνικής Ασφάλισης
6. Δ/ση Δ9 - Υποστήριξης Ανθρ. Δυναμικού & Υπηρεσιών – Τμήμα Γραμματείας και Ενημέρωσης του Πολίτη – «Ιριδα»
7. Διεύθυνση Διαδοχικής Κ.Α. - Δ16

Ο Υφυπουργός

Αναστάσιος Πετρόπουλος

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 85

12 Μαΐου 2016

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4387

Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 1

Θεμελιώδεις αρχές του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας

1. Οι κοινωνικές παροχές της Πολιτείας χορηγούνται στο πλαίσιο Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας, με σκοπό την εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής προστασίας, με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών. Το Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας περιλαμβάνει το Εθνικό Σύστημα Υγείας για τις παροχές υγείας, το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τις προνοιακές παροχές και το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης για τις ασφαλιστικές παροχές, όπως ρυθμίζεται από το νόμο αυτόν.

2. Η κοινωνική ασφάλιση, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια αποτελούν δικαίωμα όλων των Ελλήνων Πολιτών και όσων διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα. Το Κράτος έχει υποχρέωση για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας και για την απονομή των σχετικών παροχών σε όλους όσοι πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

3. Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης λειτουργεί με ενιαίους κανόνες για όλους τους ασφαλισμένους του Ε.Φ.Κ.Α..

Άρθρο 2

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, η κύρια σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας και εκ μεταβιβάσεως υπολογίζεται ως το άθροισμα δύο τμημάτων: της εθνικής σύνταξης του άρθρου 7 και της ανταποδοτικής σύνταξης του άρθρου 8 του παρόντος.

2. Η Εθνική Σύνταξη δεν χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές, αλλά απευθείας από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

3. Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης υπολογίζεται βάσει των αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές και του ποσοστού αναπλήρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 8 του παρόντος. Το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης αποσκοπεί στην εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, όσο το δυνατόν εγγύτερα προς εκείνο που είχε ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου.

4. Το ποσό της κατά τα ανωτέρω παραγράφου 1 σύνταξης καταβάλλεται ανά μήνα.

5. Το κράτος έχει πλήρη εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών. Ειδικές διατάξεις σχετικές με την κρατική χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης καταργούνται.

Άρθρο 3

Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας

1. Συνιστάται Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας (Ε.ΣΥ.Κ.Α.) ως συμβουλευτικό όργανο των Υπουργείων Υγείας, Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τη χάραξη των εθνικών πολιτικών, στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας. Όργανα του Ε.ΣΥ.Κ.Α. είναι ο Πρόεδρος, η Ολομέλεια και το Εκτελεστικό Συμβούλιο.

δώδεκα (12) μηνών από την τελευταία ασφάλισή τους σε φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό κύριας ασφάλισης, ή β) εάν έχουν πραγματοποιήσει οποτεδήποτε στην υποχρεωτική ασφάλιση δέκα (10) έτη εργασίας, ανεξάρτητα από το χρόνο υποβολής της αίτησης για προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

2. Η κατά την παράγραφο 1 προαιρετική ασφάλιση πραγματοποιείται για κύρια σύνταξη ή/και για ασθένεια σε είδος και σε χρήμα.

3. Για την προαιρετική ασφάλιση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη κατ' αναλογία των προβλεπόμενων στο άρθρο 5. Ειδικότερα από τον προαιρετικά ασφαλισμένο καταβάλλεται μηνιαίως για τον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών το συνολικό ποσοστό ασφαλιστικής εισφοράς εργαζόμενου - εργοδότη, στο ύψος που έχει διαμορφωθεί και ισχύει κατά το χρόνο υπαγωγής στην προαιρετική ασφάλιση. Το ως άνω ποσοστό υπολογίζεται επί του μέσου όρου των μηνιαίων αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την αποχώρηση από την υπηρεσία, αναπροσαρμοσμένων με την ετήσια μεταβολή μισθών όπως αυτή υπολογίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Για παροχές ασθένειας σε είδος από τον ΕΟΠΥΥ και για παροχές σε χρήμα από τον Κλάδο Παροχών του Ε.Φ.Κ.Α., ο προαιρετικά ασφαλισμένος δημόσιος υπάλληλος καταβάλλει μηνιαίως εξολοκλήρου το σύνολο της εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, στο ύψος που εκάστοτε έχει διαμορφωθεί υπολογιζόμενη αντιστοίχως επί των αποδοχών όπως προβλέπεται ως ανωτέρω για την κύρια σύνταξη.

4. Η προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης αποκλείεται αν ο ασφαλισμένος κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης είναι ανάπηρος κατά την έννοια του στοιχείου β' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951 (Α' 189).

5. Η προαιρετική ασφάλιση αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στον Ε.Φ.Κ.Α. και διενεργείται για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπολείπεται των είκοσι πέντε (25) ημερών ασφάλισης ανά μήνα και των τριακοσίων (300) ημερών ανά έτος.

6. Η προαιρετική ασφάλιση διακόπτεται/λήγει: α) με αίτηση του ασφαλισμένου, από την πρώτη του επομένου μήνα της υποβολής της, β) με τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ή επί αόριστον αναπηρίας του ασφαλισμένου, γ) αν ο ασφαλισμένος αναλάβει εργασία ή δραστηριότητα ή αποκτήσει ιδιότητα με βάση την οποία υπάγεται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. και δ) με το θάνατο του ασφαλισμένου.

Καταβολή εισφορών μετά τη διακοπή/λήξη της προαιρετικής ασφάλισης, σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν γεννά κανένα δικαίωμα, πλην της άτοκης επιστροφής των εισφορών για τον κλάδο κύριας ασφάλισης.

7. Η εισφορά για την προαιρετική ασφάλιση καταβάλλεται εντός των προβλεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία και ανά κατηγορία ασφαλισμένων προθεσμιών.

Σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής της ασφαλιστικής εισφοράς, αυτή βαρύνεται με τους προβλεπόμενους από την ισχύουσα νομοθεσία τόκους για τις ασφαλιστικές εισφορές υποχρεωτικής ασφάλισης.

8. Απώλεια του δικαιώματος συνέχισης της προαιρετικής ασφάλισης επέρχεται εφόσον ο ασφαλισμένος έχει καθυστερήσει την καταβολή της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για περισσότερο από δύο έτη από την ημερομηνία που αυτή κατέστη απαιτητή.

Σε περίπτωση απώλειας του δικαιώματος ο ασφαλισμένος μπορεί να υποβάλει εκ νέου αίτημα για προαιρετική ασφάλιση μετά την παρέλευση τριών ετών. Συνολικά ο ασφαλισμένος μπορεί να υπαχθεί σε καθεστώς προαιρετικής ασφάλισης μέχρι 3 φορές.

9. Ασφαλισμένοι που έχουν υπαχθεί στην προαιρετική ασφάλιση μέχρι 31.12.2016 συνεχίζουν την προαιρετική ασφάλιση με τους ίδιους όρους με τους οποίους υπήχθησαν σε αυτή.

10. Οι ασφαλισμένοι που συμπληρώνουν με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς τις ανωτέρω προβλεπόμενες χρονικές προϋποθέσεις για υπαγωγή στην προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης, δικαιούνται να συνεχίσουν την ασφάλισή τους στον Ε.Φ.Κ.Α. προαιρετικά, σύμφωνα με τους κανόνες του τελευταίου εντασσόμενου φορέα υποχρεωτικής ασφάλισής τους.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης δύναται να καθορίζεται η έναρξη, η αναστολή, η διακοπή/λήξη της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, ζητήματα υπαγωγής στην προαιρετική ασφάλιση στην περίπτωση πολλαπλής ή παράλληλης απασχόλησης, ο τρόπος απόδειξης τήρησης των όρων της ρύθμισης οφειλών και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 19

Διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης

1. Τα πρόσωπα, τα οποία ασφαλίστηκαν διαδοχικά σε περισσότερους από έναν ασφαλιστικούς οργανισμούς που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α., δικαιούνται σύνταξη κατόπιν αίτησης που υποβάλλεται στον Ε.Φ.Κ.Α.. Η αίτηση αυτή εξετάζεται από την αρμόδια Υπηρεσία του φορέα ή τομέα ή κλάδου ή λογαριασμού στην οποία υπάγονταν, λόγω ιδιότητας ή απασχόλησης, τα ανωτέρω πρόσωπα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης ή του τελευταίου πριν την υποβολή της αίτησης φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό, σύμφωνα με τη νομοθεσία του εντασσόμενου φορέα, όπως ισχύει κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου. Η αίτηση εξετάζεται κατ' αναλογία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 2 του Ν.δ. 4202/1961 (Α' 175), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 9 του Ν. 1405/1983 (Α' 180) και το άρθρο 14 του Ν. 1902/1990 (Α' 138) και αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 3863/2010 (Α' 115), προκειμένου να κριθεί ο αρμόδιος για κρίση του δικαιώματος φορέας, τομέας, κλάδος ή λογαριασμός.

Ως χρόνος ασφάλισης που απαιτείται για την πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων αρμοδιότητας λογίζεται ο χρόνος υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης. Ειδικά, για την πλήρωση των προϋποθέσεων του απαιτούμενου συνολικού χρόνου ασφάλισης δύναται να συνυπολογιστεί και ο χρόνος αναγνώρισης στρατιωτικής θητείας για τον οποίο καταβλήθηκαν εισφορές στον αρμόδιο εντασσόμενο φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό. Για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας και θανάτου με χρόνο διαδοχικής ασφάλισης, δύναται να συνυπολογιστεί και ο χρόνος αναγνώρισης στρατιωτικής θητείας για τον οποίο καταβλήθηκαν εισφορές στον αρμόδιο εντασσόμενο φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό για την πλήρωση των προϋποθέσεων αρμοδιότητας.

2. Η Υπηρεσία του Ε.Φ.Κ.Α., που απονέμει κατά τα ανωτέρω τη σύνταξη, υπολογίζει, σύμφωνα με τις δι-

ατάξεις των άρθρων 7 και 8 του παρόντος νόμου, το ποσό της σύνταξης με βάση το συνολικό χρόνο που διανύθηκε στην ασφάλιση του ίδιου και των συμμετεχόντων - εντασσόμενων φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών.

Οι συμμετέχοντες - εντασσόμενοι φορείς ενημερώνουν την αρμόδια Υπηρεσία του Ε.Φ.Κ.Α. για το χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί στην ασφάλιση τους, τις αποδοχές που αντιστοιχούν στο χρόνο ασφάλισης του ασφαλισμένου, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται.

Ο τρόπος υπολογισμού των διατάξεων των άρθρων 7 και 8 του παρόντος νόμου ισχύει για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση και ανεξαρτήτως χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα, τομέα, κλάδου και λογαριασμού.

Τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο ισχύουν για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση και ανεξαρτήτως χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα.

3.α. Αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εξετάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.δ. 4202/1961, (Α' 175), όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους με τον παρόντα νόμο. Στις περιπτώσεις που οι ανωτέρω αιτήσεις συνταξιοδότησης υποβάλλονται μετά την έναρξη λειτουργίας του Ε.Φ.Κ.Α., εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κατά τα ανωτέρω.

β. Αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εξετάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

4. Από την έναρξη λειτουργίας του Ε.Φ.Κ.Α. και την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου παύει να ισχύει κάθε αντίθετη διάταξη που αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων διαδοχικής ασφάλισης στους φορείς/τομείς κύριας ασφάλισης.

5. Για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν την 1.1.1983 και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης σε περισσότερους από έναν φορείς, Τομείς - κλάδους και λογαριασμοί που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α., ισχύουν τα εξής:

α. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Ν. 1405/1983 (Α' 180), όπως ισχύουν.

β. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Ν. 1405/1983, μόνο για τα πρόσωπα για τα οποία δεν έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη στο Δημόσιο.

γ. Για χρόνο ασφάλισης, για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές, εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου περί συνυπολογισμού διαδοχικού χρόνου ασφάλισης και δεν απαιτείται αναγνώριση του χρόνου αυτού, εφόσον υποβληθεί η αίτηση συνταξιοδότησης μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου.

Το ίδιο ισχύει και για τις εκκρεμείς αιτήσεις αναγνώρισης κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου, σε οποιοδήποτε στάδιο έκδοσης της σχετικής πράξης αναγνώρισης, εφόσον υποβληθεί αίτηση συνταξιοδότησης μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Πράξεις αναγνώρισης που έχουν εκδοθεί προ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου και αφορούν χρόνο για τον οποίο είχαν καταβληθεί εισφορές, για πρόσωπα που υποβάλουν αίτηση συνταξιοδότησης μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος, άρθρου, παραμένουν ισχυρές, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 66 του Π.δ. 169/2007 (Α' 210), όπως ισχύουν.

6. Ο ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει το συνυπολογισμό του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, υπό την προϋπόθεση ότι μετά την ένταξη τους στον Ε.Φ.Κ.Α., δεν συνεχίζει να ασφαρίζεται για δραστηριότητα που υπάγεται στην ασφάλιση του αντίστοιχου φορέα, τομέα, κλάδου και λογαριασμού που δεν επιθυμεί την προσμέτρηση του χρόνου του. Δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση μόνο μέρους του χρόνου που διανύθηκε στην ασφάλιση του κάθε φορέα, τομέα, κλάδου και λογαριασμού.

Στις περιπτώσεις που έχει διανυθεί παράλληλα χρόνος ασφάλισης σε περισσότερους του ενός εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς πριν την ένταξή τους στον Ε.Φ.Κ.Α., ο ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει το χρόνο ασφάλισης που επιθυμεί να συνυπολογίσει, σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης, ο οποίος δεν συνυπολογίζεται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 17 περί παράλληλης ασφάλισης του παρόντος.

7. Για χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί διαδοχικά σε οργανισμούς επικουρικής ασφάλισης εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων. Τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλογικά και για τα εντασσόμενα ταμεία, τομείς, κλάδους ή λογαριασμούς στο ΕΤΕΑΕΠ.

8. Για τους φορείς, τομείς, κλάδους ή λογαριασμούς που χορηγούν εφάπαξ παροχές που εντάσσονται στον Κλάδο εφάπαξ παροχών του ΕΤΕΑΕΠ υποβάλλεται μία αίτηση χορήγησης εφάπαξ παροχής στην αρμόδια Υπηρεσία του ΕΤΕΑΕΠ στην οποία υπάγεται ο ασφαλισμένος, πριν τη διακοπή της ασφάλισης ή την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου. Η αρμόδια Υπηρεσία του ΕΤΕΑΕΠ εξετάζει την αίτηση για το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί σε όλους τους εντασσόμενους Φορείς/Τομείς/Κλάδους/Λογαριασμούς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 35 του παρόντος νόμου.

Αιτήσεις χορήγησης εφάπαξ παροχής που έχουν υποβληθεί πριν την έναρξη λειτουργίας του ΕΤΕΑΕΠ εξετάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου από την αρμόδια Υπηρεσία του ΕΤΕΑΕΠ.

9. Εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11 του Ν.δ. 4202/1961, όπως ισχύουν περί επίλυσης αμφισβητήσεων.

Ειδικότερα η επίλυση αμφισβητήσεων που αφορούν συντάξεις υπαλλήλων λειτουργών του Δημοσίου, καθώς και στρατιωτικών εξακολουθεί να υπάγεται στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 20 Απασχόληση συνταξιούχων

1. Στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους του Δημοσίου, καθώς και όλων των φορέων, ταμείων, κλάδων